

62011CJ0224

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. sausio 17 d. (*1)

„PVM — Finansin?s nuomos teikimas kartu su turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo teikimu, kai draudimo sutart? sudaro finansin?s nuomos dav?jas, o išlaidas nurodo gav?jui išrašomoje s?skaitoje fakt?roje — Kvalifikavimas — Vienas sud?tinis teikimas arba du atskiri teikimai — Atleidimas nuo mokes?io — Draudimo sandoris“

Byloje C-224/11

d?l Naczelný S?d Administracyjny (Lenkija) 2011 m. balandžio 7 d. sprendimu, kur? Teisingumo Teismas gavo 2011 m. geguž?s 13 d., pagal SESV 267 straipsn? pateikto prašymo priimti prejudicin? sprendim? byloje

BG? Leasing sp. z o.o.

prieš

Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kur? sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis A. Rosas (praneš?jas), teis?jai U. L?hmus ir A. Arabadjiev,

generalin? advokat? V. Trstenjak,

pos?džio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelg?s ? rašytin? proceso dal? ir ?vykus 2012 m. rugs?jo 19 d. pos?džiui,

išnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

—

BG? Leasing sp. z o.o., atstovaujamos doradcy podatkowi T. Rolewicz ir M. Chomiuk,

—

Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie, atstovaujamo O. D?browski, T. Tratkiewicz ir J. Kaute,

—

Lenkijos vyriausyb?s, atstovaujamos M. Szpunar bei A. Krai?ska ir A. Kramarczyk,

—

Europos Komisijos, atstovaujamos K. Herrmann ir C. Soulay,

atsižvelg?s ? sprendim?, priimt? susipažinus su generalin?s advokat?s nuomone, nagrin?ti byl?

be išvados,

priima š?

Sprendim?

1

Prašymas priimti prejudicin? sprendim? susij?s su 2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB d?l prid?tin?s vert?s mokes?io bendros sistemos (OL L 347, p. 1; toliau – PVM direktyva) 2 straipsnio 1 dalies c punkto, 28 straipsnio ir 135 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimu.

2

Šis prašymas buvo pateiktas nagrin?jant gin??, kilus? tarp BG? Leasing sp. z o.o. (toliau – BG? Leasing) ir Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie (Varšuvos mokes?i? inspekcijos direktorius) d?l pastarojo atsisakymo atleisti nuo prid?tin?s vert?s mokes?io (toliau – PVM) sandor?, kur? sudaro draudimin?s apsaugos teikimas turtui, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, vykdom? kartu su PVM apmokestinama finansin?s nuomos paslauga.

Teisinis pagrindas

S?jungos teis?

3

PVM direktyvos 1 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta:

„Už kiekvien? sandor? PVM apskai?iuojamas taip – iš PVM, apskai?iuoto preki? ar paslaug? kainai taikant toms prek?ms arba paslaugoms nustatyt? PVM tarif?, atimama ?vairioms s?naud? sudedamosioms dalims tiesiogiai priskirtino PVM suma.“

4

Pagal šios direktyvos 2 straipsn?:

„1. PVM objektas yra šie sandoriai:

<...>

c)

paslaug? teikimas už atlyg? valstyb?s nar?s teritorijoje, kai paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks;

<...>“

5

Min?tos direktyvos 24 straipsnyje nurodyta:

„1. „Paslaug? teikimas“ – sandoris, kuris n?ra preki? tiekimas.

<...>“

6

Tos pa?ios direktyvos 28 straipsnyje nustatyta:

„Kai apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad tas paslaugas jis gavo ir suteik? pats.“

7

Remiantis PVM direktyvos 73 straipsniu, preki? tiekimo ar paslaug? teikimo, išskyrus nurodyt?sias 74–77 straipsniuose, apmokestinamoji vert? apima visk?, kas sudaro atlyg?, kur? preki? tiek?jas ar paslaug? teik?jas gavo arba turi gauti iš prekes ar paslaugas ?sigyjan?io asmens arba iš tre?iosios šalies už preki? tiekim? ar paslaug? teikim?, ?skaitant tiesiogiai su ši? sandori? kaina susijusias subsidijas.

8

Pagal min?tos direktyvos 78 straipsn?:

„Apmokestinamoji vert? apima:

<...>

b)

atsitiktines išlaidas, pavyzdžiui, komisinius mokes?ius, pakavimo, gabenimo ir draudimo išlaidas, kurias tiek?jui turi padengti prekes ar paslaugas ?sigyjantis asmuo.

Taikant pirmos pastraipos b punkt? valstyb?s nar?s atsitiktin?mis išlaidomis gali laikyti išlaidas, d?l kuri? sudarytas atskiras susitarimas.“

9

Tos pa?ios direktyvos 135 straipsnyje nustatyta:

„1. Sandoriai, kuri? valstyb?s nar?s neapmokestina PVM:

a)

draudimo ir perdraudimo sandoriai, ?skaitant su jais susijusias paslaugas, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai;

<...>“

10

PVM direktyvos 401 straipsnyje sakoma:

„Nepažeidžiant kit? Bendrijos teis?s nuostat?, ši direktyva nedraudžia valstyb?ms nar?ms toliau taikyti ar ?vesti mokes?ius draudimo sutartims, lažyboms ir azartiniam žaidimams, akcizo mokes?ius, žyminius mokes?ius arba, platesne prasme, bet kokius mokes?ius ar rinkliavas, kurie negali b?ti laikomi apyvartos mokes?iais, ta?iau surenkant tuos mokes?ius ar rinkliavas prekyboje

tarp valstybi? nari? neturi atsirasti su sien? kirtimu susijusi? formalum?..“

Lenkijos teis?

11

2004 m. kovo 11 d. Preki? ir paslaug? mokes?io ?statymo (ustawa o podatku od towarów i us?ug, Dz. U. Nr. 54, 535 punktas, toliau – PVM ?statymas) 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Preki? ir paslaug? mokes?io (toliau – mokestis) apmokestinam?j? vert? sudaro:

1)

už atlyg? atliekamas preki? tiekimas ir paslaug? teikimas nacionalin?je teritorijoje;

<...>“

12

Šio ?statymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Apmokestinam?j? vert? sudaro apyvarta, atsižvelgiant ? 2–21 dalis, 30–32 straipsnius, 119 straipsn? bei 120 straipsnio 4 ir 5 dalis. Apyvart? sudaro už pardavim? mok?tina suma, iš kurios atimta mok?tino mokes?io suma. Mok?tina suma apima vis? pirk?jo mok?tin? sum?. Ji didinama gaut? dotacij?, subsidij? ir kit? panašaus pob?džio priemok?, turin?i? tiesiogin?s ?takos apmokestinamojo asmens tiekiam? preki? ar teikiam? paslaug? kainai (mok?tinai sumai), suma, iš kurios atskaitoma mok?tino mokes?io suma.“

13

Pagal PVM ?statymo 30 straipsnio 3 dal?:

„Jeigu apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad apmokestinam?j? vert? sudaro už paslaug? teikim? mok?tina suma, iš kurios atskaityta mokes?io suma.“

14

Remiantis šio ?statymo 43 straipsnio 1 dalimi:

„Neapmokestinamos:

1)

šio ?statymo 4 priede nurodytos paslaugos;

<...>“

15

PVM ?statymo 4 priedo 3 dalyje numatyta:

„4 punktas – finansinio tarpininkavimo paslaugos, neskaitant: <...> draudimo konsultacini? paslaug? ir vertinimo paslaug? draudimo ?staigoms (PKWiU ex. 67.20.10- 00.20, -00.30), išskyrus paslaugas, kurias teikia draudimo ?staiga, kaip ji apibr?žta draudimo veikl? reglamentuojan?iuose

teis?s aktuose, ir paslaugas, kurias teikia subjektai, veikiantys draudimo ?staig? vardu ir j? naudai.“

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

16

BG? Leasing yra bendrov?, kuri vykdo finansin?s nuomos ekonomin? veikl?.

17

Pagal BG? Leasing ir jos klient? sudaryt? sutar?i? s?lygas finansin?s nuomos dav?jo (toliau – dav?jas) suteiktas finansin?s nuomos dalykas išlieka dav?jo nuosavybe vis? finansin?s nuomos sutarties galiojimo laikotarp?. Finansin?s nuomos gav?jas (toliau – gav?jas) dav?jui moka ?mokas ir kitas su finansin?s nuomos dalykas susijusias išlaidas bei mokes?ius. Be to, pagal šias bendras s?lygas per finansin?s nuomos sutarties galiojimo laikotarp? tik gav?jas yra atsakingas už finansin?s nuomos dalykui padaryt? žal?, jo praradim? bei vert?s sumaž?jim?, išskyrus atsiradusius d?l ?prasto šio turto naudojimo.

18

BG? Leasing reikalauja, kad finansin?s nuomos dalykai b?t? apdrausti.

19

Šiuo tikslu BG? Leasing si?lo klientams draudimo galimyb?. Jei klientai nori pasinaudoti šia galimybe, BG? Leasing sudaro atitinkam? draudimo sutart? su draudiku, o išlaidas nurodo klientams perrašydama s?skaitas fakt?ras.

20

2008 m. vasario m?n. PVM deklaracijoje BG? Leasing nurod?, kad tokie turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo išlaid? nurodymo klientams išrašytose s?skaitose fakt?rose sandoriai buvo atleisti nuo PVM.

21

Ta?iau Naczelnik Drugiego Mazowieckiego Urz?du Skarbowego w Warszawie (Varšuvos antrojo Mazovijos finans? skyriaus direktorius) nutar?, kad sandoris, kur? sudaro draudimin?s apsaugos teikimas, yra papildom? paslaug? finansin?s nuomos paslaugos atžvilgiu teikimas, tod?l šis sandoris tur?jo b?ti apmokestintas PVM taikant 22 % tarif? kaip ir pagrindin? paslauga, t. y. finansin? nuoma.

22

Šios pozicijos laik?si Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie. Pastarasis taip pat suabejojo BG? Leasing galimybe gav?jams išrašyti s?skaitas fakt?ras už draudimo paslaugas, susijusias su finansin?s nuomos sutartimis, tokiomis pa?iomis kaip draudiko taikytomis s?lygomis.

23

BG? Leasing pateik? apeliacin? skund? d?l Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie sprendimo Wojewódzki S?d Administracyjny w Warszawie (Varšuvos vaivadijos administracinis teismas). Šis teismas nusprend?, kad pagal PVM direktyvos 78 straipsn? paslaug? teikimo apmokestinamoji vert? taip pat apima atsitiktines išlaidas, kaip antai draudimo išlaidos, kurias tiek?jui turi padengti prekes ar paslaugas ?sigyjantis asmuo. Šis teismas pažym?jo, kad ekonominiu poži?riu vienas

paslaugų teikimas neturi būti dirbtinai skaidomas, kad nebūtų pakeistas PVM sistemos funkcionalumas. Šiuo klausimu tas pats teismas nusprendė, kad kai finansinės nuomos paslauga teikiama kartu su turto, kuris yra šios finansinės nuomos dalykas, draudimo paslauga, tai yra vienas paslaugos teikimas, kurį sudaro finansinės nuomos paslauga ir draudimo paslauga. Šio teismo nuomone, tokio paslaugų teikimo apmokestinamoji vertė, be finansinės nuomos mokėjimo, apima ir draudimo išlaidas, todėl tas pats PVM tarifas turi būti taikomas visoms tokios paslaugos sudedamosioms dalims, t. y. pagrindiniam paslaugų teikimui, kuris yra finansinė nuoma, taikomas tarifas.

24

BG Leasing pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo Naczelny Sąd Administracyjny (Vyriausiasis administracinis teismas); ji teigė, kad Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie klaidingai interpretavo, be kita ko, PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktą, 24 straipsnio 1 dalį, 28 ir 73 straipsnius bei 78 straipsnio b punktą.

25

Šiomis aplinkybėmis Naczelny Sąd Administracyjny nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1.

Ar [PVM] direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatą reikia aiškinti taip, kad finansinės nuomos dalyko draudimo paslauga ir finansinės nuomos paslauga turi būti laikomos atskiromis paslaugomis, ar viena sudėtine finansinės nuomos paslauga?

2.

Jeigu pirmasis klausimas būtų atsakyta, kad finansinės nuomos dalyko draudimo paslauga ir finansinės nuomos paslauga turi būti laikomos atskiromis paslaugomis, ar [PVM] direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą kartu su 28 straipsniu reikia aiškinti taip, kad finansinės nuomos dalyko draudimo paslauga neapmokestinama PVM, kai šis turtas apdraudžia pats davėjas, o šio draudimo išlaidas nurodo finansinės nuomos gavėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

26

Pirmiausia primintina, kad Teisingumo Teismui pateikti du klausimai susiję su skirtingais pagrindiniais byloje aptariamais aplinkybių aspektais.

27

Taigi, pirmasis klausimas susijęs su tuo, ar visi aptariamieji sandoriai, kuriuos sudaro finansinės nuomos ir draudimo paslaugos, PVM tikslais yra vienas paslaugų teikimas. Tačiau antrasis klausimas, pagrįstas hipoteze, kad kalbama apie du atskirus teikimus, iš esmės susijęs su draudimo išlaidų nurodymo klientams išrašomose sąskaitose faktūrose sandoriais, visų pirma yra klausimas, ar tokius sandorius reikia atleisti nuo PVM pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą.

28

Pateikdamas pirmąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas iš esmės nori sužinoti ar aplinkybomis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, finansinės nuomos ir turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo paslaugos PVM atžvilgiu yra vienas paslaugų teikimas, kuriam reikia taikyti vieną PVM tarifą, o gal tai savarankiški sandoriai, kuriuos reikia vertinti atskirai, kiek tai susiję su apmokestinimu PVM.

29

Pirmiausia reikia priminti, kad PVM tikslais kiekviena paslauga paprastai turi būti laikoma atskira bei savarankiška, kaip tai matyti iš PVM direktyvos 1 straipsnio 2 dalies antros pastraipos (žr. 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Field Fisher Waterhouse*, C-392/11, 14 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

30

Tačiau iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad tam tikromis aplinkybomis keli formaliai atskiri paslaugų teikimai, kurie gali būti vykdomi atskirai ir todėl atskirai apmokestinami arba atleidžiami nuo mokesčio, turi būti laikomi vienu sandoriu, kai jie nėra savarankiški (2008 m. vasario 21 d. Sprendimo *Part Service*, C-425/06, Rink. p. I-897, 51 punktą ir 2010 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Everything Everywhere*, C-276/09, Rink. p. I-12359, 23 punktą). Vienu sandoriu, be kita ko, laikoma, kai dvi ar daugiau dalių ar veiksmų, kuriuos atlieka apmokestinamasis asmuo, yra taip glaudžiai susiję, jog objektyviai sudaro vieną ekonomiškai neskaidomą paslaugą, kurios padalijimas būtų dirbtinis (2005 m. spalio 27 d. Sprendimo *Levob Verzekeringen ir OV Bank*, C-41/04, Rink. p. I-9433, 22 punktą ir 2007 m. kovo 29 d. Sprendimo *Aktiebolaget NN*, C-111/05, Rink. p. I-2697, 23 punktą). Tai taip pat yra tuo atveju, kai viena ar kelios dalys turi būti laikomos sudarančiomis pagrindinį teikimą, o kita dalis ar dalys, atvirkščiai, turi būti laikomos vienu ar keliais šalutiniais teikimais, kuriems taikoma pagrindinio teikimo mokesčių schema (1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *CPP*, C-349/96, Rink. p. I-973, 30 punktą ir minėto sprendimo *Part Service* 52 punktą).

31

Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kiekvienas teikimas paprastai ne tik turi būti laikomas atskiru bei savarankišku; sandoris, kurį ekonominiu požiūriu sudaro vienas paslaugos teikimas, negali būti dirbtinai skaidomas, kad nebūtų pakeistas PVM sistemos funkcionalumas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *CPP* 29 punktą ir 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Swiss Re Germany Holding*, C-242/08, Rink. p. I-10099, 51 punktą).

32

Siekiant nustatyti, ar atlikti teikimai yra keli savarankiški teikimai, ar vienas teikimas, reikia išnagrinėti atitinkamo sandorio būdingas dalis (šiuo klausimu žr. minėtą sprendimą *CPP* 29 punktą; *Levob Verzekeringen ir OV Bank* 20 punktą ir *Field Fisher Waterhouse* 18 punktą). Vis dėlto primintina, kad nėra absoliutios taisyklės paslaugų teikimo apimčiai PVM atžvilgiu nustatyti, todėl, siekiant nustatyti paslaugų teikimo apimtį, reikia atsižvelgti į aplinkybių, kuriomis sudaromas atitinkamas sandoris, visumą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *CPP* 27 ir 28 punktus).

Bendradarbiaudami, kaip tvirtinta SESV 267 straipsnyje, nacionaliniai teismai turi nustatyti, ar konkrečiu nagrinjamu atveju apmokestinamasis asmuo teikia vieną paslaugą, ir šiuo atžvilgiu pateikti galutinį faktinį aplinkybių vertinimą (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų CPP 32 punktą, Part Service 54 punktą; 2011 m. kovo 10 d. Sprendimo Bog ir kt., C-497/09, C-499/09, C-501/09 ir C-502/09, Rink. p. I-1457, 55 punktą ir 2012 m. sausio 19 d. Nutarties Purple Parking ir Airparks Services, C-117/11, 32 punktą). Tačiau Teisingumo Teismas turi šiems nacionaliniams teismams nurodyti visus su Sąjungos teise susijusius aiškinimo kriterijus, kurie gali būti naudingi priimant sprendimą į nagrinjamoje byloje (minuto Sprendimo Levob Verzekeringen ir OV Bank 23 punktas).

Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagrindinėje byloje aptariamam sandoriui, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, be kita ko, būdingos dvi dalys, t. y.:

—

finansinės nuomos teikimas, vykdomas tarp finansinės nuomos sutarties šalių, t. y. davėjo ir gavėjo, ir

—

turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo teikimas, kai, pirma, davėjas, šio turto savininkas, sudaro draudimo sutartį su draudiku ir, antra, šio draudimo nepakitusios išlaidos nurodomos gavėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje.

Siekiant nustatyti, ar PVM tikslais šios dalys sudaro vieną sandorį, pirmiausia reikia priminti, kad tiesa, jog šios dvi dalys galima teikti kartu. Iš tiesų egzistuoja ryšys tarp finansinės nuomos paslaugos ir turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo teikimo, nes toks šio turto draudimas yra naudingas tik tiek, kiek susijęs su šiuo turtu.

Tačiau šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad pagal savo pobūdį visi draudimo sandoriai susiję su turtu, kuriam jie taikomi. Iš to matyti, kad finansinė nuoma suteikiamas turtas ir jo draudimas neišvengiamai tarpusavyje susiję. Nepaisant to, tokio ryšio savaime nepakanka nustatyti, ar egzistuoja vienas sudėtinis teikimas PVM tikslais. Iš tiesų, jei visi draudimo sandoriai būtų apmokestinami PVM pagal su apdraustu turtu susijusį teikimą apmokestinimą šiuo mokesčiu, būtų pažeistas PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto tikslas, t. y. atleisti nuo mokesčio draudimo sandorius.

Primintina, kad pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo praktiką, kadangi vykdančios finansinę nuomą nenumatoma gavėjui perduoti atitinkamo turto nuosavybės, ji turėtų būti iš esmės laikoma paslaugų teikimu (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo Eon Aset Menidjmont, C-118/11, 33 punktą). Tačiau taip pat iš šios praktikos matyti, kad, nepaisant to, toks teikimas tam tikromis aplinkybomis gali būti laikomas ilgalaikio turto įsigijimu. Būtent taip yra tokiu atveju, kai gavėjas disponuoja pagrindiniais turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, nuosavybės

atributais, vis? pirma kai jam perduodama didžioji dalis naudos ir rizikos, susijusios su teisine nuosavybe, ir kai diskontuota mokėjim? suma yra praktiškai identiška pardavimo vertei (žr. min?to Sprendimo Eon Aset Menidjunt 40 punkt?). Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, atsižvelgdamas ? pagrindin?s bylos aplinkybes, turi nustatyti, ar šie kriterijai ?vykdyti.

38

Paprastai finansin?s nuomos sandoriai, kaip antai paslaug? teikimas, apmokestinami PVM pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punkt?, o j? apmokestinamoji vert? nustatoma pagal jos 73 straipsn? (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo Part Service 61 punkt?). Ta?iau draudimo paslaugos paprastai tur?t? b?ti atleidžiamos nuo PVM pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?.

39

Taikant šio sprendimo 29 punkte min?t? taisykl?, pagal kuri? kiekvienas teikimas paprastai turi b?ti laikomas atskiru ir savarankišku, pažym?tina, kad iš esm?s finansin?s nuomos paslauga ir turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo suteikimas negali b?ti laikomi taip glaudžiai susijusiais, kad sudaryt? vien? sandor?. Iš ties? faktas, kad tokie sandoriai vertinami atskirai, savaime netur?t? b?ti laikomas dirbtiniu vieno ekonominio sandorio išskaidymu, galin?iu pakeisti PVM sistemos funkcionalum?.

40

Tod?l reikia išnagrin?ti, ar pagrindin?je byloje nagrin?jamomis aplinkybomis yra priežas?i?, leidžian?i? manyti, kad atitinkamos dalys sudaro vien? sandor?.

41

Šiuo atveju primintina, pirmiausia, kad pagal Teisingumo Teismo praktik?, susijusi? su vieno sandorio s?voka, kaip antai priminta šio sprendimo 30 punkte, paslauga turi b?ti laikoma papildan?ia pagrindin? paslaug?, vis? pirma jei klientams ji pati yra ne tikslas, o priemon? geriausiomis s?lygomis naudotis teik?jo teikiama pagrindine paslauga (min?t? sprendim? CPP 30 punktas ir Part Service 52 punktas).

42

Šiuo atžvilgiu, jei teisinga, kad d?l turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo teikimo paprastai sumaž?ja gav?jo rizika, palyginti su situacija, kai tokio draudimo n?ra, tai nepakei?ia to, jog ši aplinkyb? išplaukia iš paties draudimo teikimo pobūdžio. Ta?iau savaime ši aplinkyb? nereiškia, kad toks draudimo teikimas yra papildomas finansin?s nuomos teikimo atžvilgiu. Iš ties?, nors toks dav?jo draudimo teikimas gav?jui min?ta prasme palengvina pasinaudojim? finansin?s nuomos paslauga, darytina išvada, kad iš esm?s jis pats yra gav?jo tikslas, o ne tik priemon? geriausiomis s?lygomis naudotis šia paslauga.

43

Faktas, kad turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo reikalauja dav?jas, kaip, atrodo, yra pagrindin?je byloje nagrin?jamuose sandoriuose, negali paneigti šios išvados. Vis? pirma pažym?tina, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamomis aplinkyb?mis, nors gav?jas turi pasirinkti turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimu, jis turi teis? apdrausti š? turt? savo pasirinktoje draudimo ?staigoje. Taigi, draudimin?s apsaugos reikalavimas savaime netur?t? reikšti, kad draudimo teikimas tarpininkaujant dav?jui, kaip antai pagrindin?je byloje, yra neatskiriamas nuo finansin?s nuomos paslaugos teikimo arba j? papildo.

44

Be to, primintina, kad s?skait? išrašymo ir kain? nustatymo b?dai gali b?ti požymiai d?l vienos paslaugos pob?džio (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo CPP 31 punkt?). Taigi atskiras s?skait? fakt?r? išrašymas ir atskiras teikiam? paslaug? kain? nustatymas rodo, kad egzistuoja savarankiški teikimai, ta?iau tai neturi lemiamos reikšm?s (šiuo klausimu žr. min?tos Nutarties Purple Parking ir Airparks Services 34 punkt? ir jame nurodyt? teism? praktik?).

45

Šiuo klausimu atrodo, kad pagrindin?je byloje naudoti b?dai, t. y. atskiras kain? nustatymas bei atskiras s?skait? fakt?r? išrašymas, atskleidžia sutarties šali? interesus. Iš ties? gav?jas pirmiausia siekia gauti finansin?s nuomos paslaug? ir tik papildomai draudim?, kurio iš jo reikalauja dav?jas. Jei gav?jas nusprendžia pasinaudoti taip pat dav?jo teikiamu draudimu, šis sprendimas nesusij?s su jo sprendimu sudaryti finansin?s nuomos sutart?.

46

Galiausiai pagal BG? Leasing ir jos klient? sudaryt? finansin?s nuomos sutar?i? bendr?sias s?lygas, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, atrodo, kad dav?jas tam tikromis aplinkyb?mis turi galimyb? nutraukti finansin?s nuomos sutart?, jei gav?jas nemoka kit? nei šioje sutartyje numatytos finansin?s nuomos ?mokos mokes?i?.

47

Tuo atveju, jei toks mokestis, d?l kurio nemok?jimo dav?jas gali nutraukti finansin?s nuomos sutart?, apima ir turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo ?mokas, pažym?tina, kad nors kitomis aplinkyb?mis tokio pob?džio sutarties s?lygos gal?t? pad?ti pagr?sti vieno teikimo egzistavim?, jos n?ra svarbios tuo atveju, kai nagrin?jami atskiri sandoriai objektyviai negali b?ti laikomi vienu teikimu (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo Field Fisher Waterhouse 23 ir 25 punktus). Nepaisant toki? sutarties s?lyg? egzistavimo, finansin?s nuomos ir draudimo teikimai, kaip antai aptariami pagrindin?je byloje, gali b?ti savarankiški teikimai.

48

Antra, a fortiori iš min?t? ir šio sprendimo 36 punkte nurodyt? svarstym? matyti, kad pagrindin?je byloje aptariami draudimo teikimas ir finansin?s nuomos teikimas negali b?ti laikomi taip glaudžiai susijusiais, kad objektyviai sudaryt? vien? neatskiriam? ekonomin? teikim?, kurio padalijimas b?t? dirbtinis, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 30 punkte min?t? teismo praktik?.

49

Siekiant prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui pateikti išsam? atsakym?, PVM direktyvos 78 straipsnio aiškinimo tikslais reikia priminti, kad kai finansin?s nuomos ir turto, kuris yra finansin?s nuomos dalykas, draudimo teikimai yra savarankiški teikimai, j?

apmokestinamosios vertės yra skirtingos. Taigi, draudimo teikimas, kuris yra savarankiškas teikimas ir pats yra gavėjo tikslas, negali sudaryti atsitiktinio finansinės nuomos sandorio išlaidų, kaip tai suprantama pagal minėtų 78 straipsnų, ? kurias reikėtų atsižvelgti apskaičiuojant šio sandorio apmokestinamąją vertę. Iš tiesų tokiomis aplinkybėmis draudimo išlaidos yra atlygis už turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo teikimą, o ne atlygis už patį finansinės nuomos teikimą.

50

Atsižvelgiant ? minėtų svarstymus, ? pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: iš esmės turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo teikimas ir paties finansinės nuomos paslaugų teikimas turi būti laikomi atskirais ir savarankiškais paslaugų teikimais PVM tikslais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar, atsižvelgiant ? konkrečias pagrindinės bylos aplinkybes, atitinkami sandoriai šiuo atžvilgiu yra taip tarpusavyje susiję, kad turėtų būti laikomi vienu teikimu, ar, priešingai, jie yra savarankiški teikimai.

Dėl antrojo klausimo

51

Antrasis klausimas pateiktas preziumuojant, kad turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo paslaugos teikimas ir paties finansinės nuomos teikimas turi būti laikomi atskirais teikimais. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad atleistu nuo mokesčio draudimo sandoriu, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, laikomas sandoris, kai davėjas pas trečiąjį asmenį apdraudžia finansinę nuoma suteiktą turtą, o šio draudimo išlaidas nurodo gavėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje.

52

Pirmiausia reikia priminti, kad pagrindinėje byloje nekyla abejonė dėl davėjui teikiamos draudimo paslaugos, susijusios su finansinės nuomos dalyku, vertinimo kaip draudimo sandorio, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būtų klausia, ar sandoris, kuris, be minėto draudimo teikimo, apima davėjo gavėjui išrašomoje sąskaitoje faktūroje šio draudimo išlaidų nurodymą, taip pat turi būti atleistas nuo PVM.

53

Remiantis Teisingumo Teismui pateiktais duomenimis matyti, kad aptariamą draudimo paslaugą draudikas pirmiausia parduoda BG? Leasing, kuri vėliau perkelia šias išlaidas savo klientui, t. y. gavėjui. Tačiau Teisingumo Teismas neturi duomenų, susijusių su tikslu šios draudimo sutarties turiniu ar sutartine tvarka, nustatyta tarp davėjo ir gavėjo dėl šio draudimo teikimo išlaidų nurodymo klientui išrašomoje sąskaitoje faktūroje.

54

Siekiant nustatyti, ar šis sandoris, kurį sudaro ne tik draudimo teikimas, bet ir jo išlaidų nurodymas gavėjui išrašomoje sąskaitoje faktūroje, yra nuo PVM atleistas sandoris, reikia ?vertinti PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį.

55

Pagal šią nuostatą valstybės narės neapmokestina „draudimo ir perdraudimo sandorį, ?skaitant

su jais susijusias paslaugas, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai“.

56

Primintina, kad formuluotės, vartojamos PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalyje nurodytiems neapmokestinimo atvejams apibrėžti, turi būti aiškinamos siaurai, nes šie neapmokestinimo atvejai yra bendro principo, pagal kurį PVM taikomas kiekvienam apmokestinamojo asmens už atlygą atliekamam paslaugų teikimui, išimtis (2012 m. liepos 19 d. Sprendimo Deutsche Bank, C-44/11, 42 punktas ir jame nurodyta teismų praktika). Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką šiame straipsnyje numatyti atleidimo nuo mokesčio atvejai yra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, kurių tikslas – skirtumų taikant PVM schemą kiekvienoje valstybėje narėje pašalinimas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo CPP 15 punktą ir 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo Skandia, C-240/99, Rink. p. I-1951, 23 punktą).

57

PVM direktyvoje neapibrėžta draudimo sandorio sąvoka.

58

Tačiau iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad draudimo sandoriui paprastai būdinga aplinkybė, jog draudikas įsipareigoja už išankstinį draudimo mokėjimą, įvykus draudžiamajam įvykiui, išmokėti draudėjui sutarties sudarymo metu sutartą sumą (žr., be kita ko, 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo Taksatorringen, C-8/01, Rink. p. I-13711, 39 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Be to, dėl draudimo sandorio pobūdžio egzistuoja sutartinis ryšys tarp draudimo paslaugos teikėjo ir asmens, kurio riziką draudimas dengia, t. y. apdraustojo (minėto sprendimo Skandia 41 punktas ir Taksatorringen 41 punktas).

59

Taigi Teisingumo Teismas pažymėjo, kad PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąvoka „draudimo sandoriai“ iš esmės yra pakankamai plati, kad apimtų draudiminį apsaugą, suteikiamą apmokestinamojo asmens, kuris pats nėra draudikas, bet kuris kolektyvinio draudimo atveju suteikia savo klientams tokį apsaugą naudodamasis draudiko, prisiimančio draudžiamą riziką, paslaugomis (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo CPP 22 punktą).

60

Atsižvelgiant į minėtus svarstymus, reikia apsvarstyti klausimą, ar sąvoka „draudimo sandoriai“ taip pat apima draudiminį apsaugą, dėl kurios sutartį sudarą draudžias, kaip antai davėjas, kuris vykdydamas finansinės nuomos sandorį šio draudimo išlaidas nurodo savo klientui, t. y. gavėjui, kuris naudojasi šiuo rizikos draudimu davėjo atžvilgiu, išrašomoje sąskaitoje faktūroje.

61

Iš esmės šis klausimas reikia atsakyti teigiamai.

62

Iš tiesų primintina, kad draudimo teikimas, kaip antai nagrinjamas pagrindinėje byloje, negali būti apmokestinamas PVM vien dėl jo išlaidų nurodymo klientams išrašomose sąskaitose faktūrose pagal finansinės nuomos sutarties šalių sudarytą sutartinį susitarimą. Faktas, kad davėjas savo klientų prašymu sudaro draudimo sutartį su trečiaisiais asmenimis, paskui tiksliai draudimo išlaidas, kurias jam išrašytose sąskaitose faktūrose nurodą tretieji asmenys, perkelia klientams,

negali paneigti šios išvados. Tokiomis aplinkybėmis tiek, kiek aptariamas draudimo teikimas lieka nepakitęs, iš tiesų klientams išrašytuose sąskaitose fakturose nurodytos sumos yra atlygis už šį draudimą, todėl tokio sandorio nereikia apmokestinti PVM, nes jis atleidžiamas nuo mokesčio pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą.

63

Kalbant apie PVM direktyvos 28 straipsnio, pagal kurį, „kai apmokestinamasis asmuo, veikdamas savo paties vardu, bet kito asmens naudai, dalyvauja teikiant paslaugas, laikoma, kad tas paslaugas jis gavo ir suteikė pats“, svarbų atsižvelgiant į pagrindinį jo byloje nagrinėjamas aplinkybes, pažymėtina, pirma, kad jei BG Leasing sudarė pagrindinį jo byloje aptariamą draudimo sutartį savo vardu ir savo naudai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atitinkamas sandoris nepatenka į šio 28 straipsnio taikymo sritį (žr. pagal analogiją 2012 m. gegužės 3 d. Sprendimo Lebara, C-520/10, 43 punktą). Antra, jei šis draudimo sutartis buvo sudaryta kito asmens naudai, Teisingumo Teismo praktika, susijusi su PVM direktyvos 28 straipsniu, patvirtina pagrindinį jo byloje aptariamo sandorio atleidimą nuo mokesčio.

64

Pagal šį teismo praktiką, kadangi PVM direktyvos 28 straipsnis yra šios direktyvos IV antraštinėje dalyje „Apmokestinamieji sandoriai“ ir formuluotas bendrai, nenurodant jo taikymo srities ar apimties apribojimų, jis taip pat susijęs su šioje direktyvoje numatyto atleidimo nuo PVM taikymu (šiuo klausimu žr. 2011 m. liepos 14 d. Sprendimo Henfling ir kt., C-464/10, Rink. p. I-6219, 36 punktą).

65

Bet kuriuo atveju, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, mokesčio neutralumo principu visų pirma draudžiama PVM atžvilgiu skirtingai vertinti panašias prekes ar paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (2011 m. lapkričio 10 d. Sprendimo The Rank Group, C-259/10 ir C-260/10, Rink. p. I-10947, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

66

Todėl draudimo paslaugos, kurių tikslas – apdrausti turtą, kuris yra finansinės nuomos dalykas ir kurio savininku lieka davėjas, aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamomis pagrindinį jo byloje, negali būti vertinamos skirtingai atsižvelgiant tai, ar tokias paslaugas draudimo įstaiga teikia tiesiogiai gavėjui, ar pastarasis gauna panašią draudimą apsaugą iš davėjo, kuris jį gauna iš draudiko ir nepakitusi išlaidų suma nurodo gavėjui išrašydamas sąskaitą faktūrą.

67

Be to, šis aiškinimas patvirtina ir pats PVM direktyvos, pagal kurią nuo mokesčio atleidžiami draudimo sandoriai jos 401 straipsnyje valstybėms narėms suteikiant galimybes toliau taikyti ar įvesti mokestį draudimo sutartims, tikslas. Todėl jei formuluotą „draudimo sandoriai“ apima tik pačių draudikų sudarytus sandorius, galutinis vartotojas, kaip antai finansinės nuomos gavėjas, aplinkybėmis, kaip antai aptariamos pagrindinį jo byloje, galėtų būti apmokestinamas ne tik šiuo mokesčiu, bet ir PVM tuo atveju, kai draudimą teikia davėjas. Toks rezultatas prieštarautų atleidimo nuo mokesčio tikslui, numatytam PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo CPP 23 punktą).

Galiausiai pažymėtina, kad šie argumentai pagrįsti hipoteze, pagal kurią davėjas gavėjui išrašomoje sąskaitoje faktūroje nurodo tiksliai draudimo išlaidas, o šie argumentai neturėtų būti taikomi tuo atveju, kai gavėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje nurodyta draudimo suma yra didesnė nei draudiko davėjui išrašytoje sąskaitoje faktūroje nurodyta suma.

Remiantis tuo darytina išvada, kad vykdant finansinės nuomos veiklą sandoris, kurį sudaro tiksliai turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo sumos nurodymas klientui išrašomoje sąskaitoje faktūroje, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra draudimo sandoris, kaip jis suprantamas pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą.

Atsižvelgiant į minėtus svarstymus, į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: kai davėjas pats apdraudžia turtą, kuris yra finansinės nuomos dalykas, ir tiksliai draudimo išlaidas nurodo gavėjui išrašomoje sąskaitoje faktūroje, toks sandoris aplinkybomis, kaip antai aptariamomis pagrindinėje byloje, yra draudimo sandoris, kaip jis suprantamas pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1.

Iš esmės turto, kuris yra finansinės nuomos dalykas, draudimo paslaugų teikimas ir pačios finansinės nuomos paslaugų teikimas turi būti laikomi atskirais ir savarankiškais paslaugų teikimais pridėtinės vertės mokesčio tikslais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar, atsižvelgiant į konkrečias pagrindinės bylos aplinkybes, atitinkami sandoriai šiuo atžvilgiu yra taip tarpusavyje susiję, kad turėtų būti laikomi vienu teikimu, ar, priešingai, jie yra savarankiški teikimai.

2.

Kai finansinės nuomos davėjas pats apdraudžia turtą, kuris yra finansinės nuomos dalykas, ir tiksliai draudimo išlaidas nurodo finansinės nuomos gavėjui išrašomoje sąskaitoje faktūroje, toks sandoris aplinkybomis, kaip antai aptariamomis pagrindinėje byloje, yra draudimo sandoris, kaip jis suprantamas pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 135 straipsnio 1 dalies a punktą.

Parašai.

(*1) Proceso kalba: lenk?.